

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти **Державний вищий навчальний заклад
"Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника"**

Освітня програма **23840 дизайн одягу**

Рівень вищої освіти **Бакалавр**

Спеціальність **022 Дизайн**

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО **Державний вищий навчальний заклад
"Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника"**

Назва ВСП ЗВО *не застосовується*

ID освітньої програми в ЄДЕБО **23840**

Назва ОП **дизайн одягу**

Галузь знань **02 Культура і мистецтво**

Спеціальність **022 Дизайн**

Спеціалізація (за наявності) **022.02 Дизайн одягу (взуття)**

Рівень вищої освіти **Бакалавр**

Вид освітньої програми **Освітньо-професійна**

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи **Колесник Наталія Євгенівна, Маслак Володимир Іванович, Гориславець Анастасія Володимирівна, Савченко Олена Віталіївна, Цимбалюк Олена Костянтинівна (керівник)**

Залучений представник роботодавців *не застосовується*

Дати візиту до ЗВО **11.03.2020 р. – 13.03.2020 р.**

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП **https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2020/02/Dyzain-odiahu-samoo_bak.pdf**

Програма візиту експертної групи **<https://nmv.pnu.edu.ua/2020/03/11/%D0%BF%D0%BB%D0%B0%D0%BD-%D0%B2%D0%B8%D1%97%D0%B7%D0%BD%D0%BE%D1%97-%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%B8-%D0%B5%D0%BA%D1%81%D0%BF%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%BD%D0%BE%D1%97-%D0%B3%D1%80%D1%83%D0%BF%D0%B8-11/%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%B8-%D0%B5%D0%BA%D1%81%D0%BF%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%BD%D0%BE%D1%97-%D0%B3%D1%80%D1%83%D0%BF%D0%B8-11/>**

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Освітньо-професійна програма «Дизайн одягу» першого (бакалаврського) рівня розроблена для підготовки студентів, майбутніх дизайнерів поліграфічної продукції та мультимедійних систем, які працюватимуть в галузі знань «Культура і мистецтво». Освітня програма підготовлена на кафедрі дизайну і теорії мистецтв навчально-наукового Інституту мистецтв Державного вищого навчального закладу «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (далі ДВНЗ «ПНУ імені Василя Стефаника»), де й реалізується. Подана у Відомостях про самооцінювання інформація є назагал правдивою, відповідає дійсності. На окремі невідповідності експертами звернено увагу, що відображено у цьому звіті

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Експертною групою виокремлено сильні сторони ОП «Дизайн одягу», а саме: 1 – цілі освітньої програми відповідають місії ДВНЗ ПНУ; 2 – професорсько-викладацький склад, залучений до виконання ОП, відображає потужний науково-творчий потенціал (як мінімум, 20 доцентів, 12 кандидатів наук і доктор мистецтвознавства обслуговують викладання дисциплін); 3 – студентозорієнтованість програми допомагає молодим людям бути націленими на регіональні соціо-комерційні потреби, а це, у свою чергу, 4 – акцентує увагу на вивченні та впровадженні традицій народної матеріально-художньої культури карпатського краю; 5 – студенти добре володіють техніками ручного рисунку; 6 – програмою передбачено сильну художню складову, теоретичну і практичну; 7 – достатньо гнучкою є система обрання дисциплін вільного вибору; 8 – має місце зв'язок із художньою школою та училищами; 9 – програмою передбачено співпрацю із роботодавцями; 10 – де-факто діють елементи дуальної освіти; 11 – ОП забезпечує широкий вибір професійної діяльності; 12 – студенти від початкових курсів заохочуються до участі у різних творчих проєктах як регіонального, так й міжнародного формату; 13 – студенти ознайомлені із академічною доброчесністю; 14 – ОП забезпечує хороший рівень професійної англійської мови; 15 – студенти від початкових курсів залучаються до наукової роботи, що відображено у XIX збірнику студентських наукових праць «Евріка»

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

1 – не всі посилання в силабусах на сайті дистанційного навчання працюють; 2 – здобувачі вищої освіти не поінформовані про діяльність відділу забезпечення якості вищої освіти, зокрема, щодо організації виробничої практики студентів та сприяння їх працевлаштування; 3 – нечіткість визначення у графіках навчального процесу призначення 3-х тижнів контролю за самостійною роботою студентів 1 – 3 курсів; 4 – недостатньо розвинутою є підготовка студента до самостійного ведення власної справи (за результатами зустрічі із випускниками); 5 – має місце в окремих випадках невідповідність назв дисциплін їхньому змістовному наповненню, що засвідчили на очній зустрічі здобувачі ВО та було зауважено у анонімному онлайн опитуванні; 6 – пошук потрібної інформації ускладнено через її розпорошеність по різних сайтах, наприклад, інформація: «До відома вступників на ОР бакалавр» на базі ПЗСО» знаходиться на сторінці «Міжнародна наукова інтернет-конференція» (<https://cutt.ly/ztmynq>); 7 – полярні судження здобувачів ВО про викладання технології шиття, матеріалознавства, конструювання мають спонукати викладачів до пошуків більш мобільних груп відповідно до рівня довузівської підготовки

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Цілі освітньої програми «Дизайн одягу» сформульовано чітко, вони полягають у набутті здобувачем першого рівня вищої освіти фахових компетентностей у сфері створення костюма різного призначення від проектною ідеї до виготовлення у матеріалі, у вмінні вести проектну документацію, практичне впровадження є результатом міждисциплінарною та багатопрофільною підготовкою здобувачів ВО. Цілі ОП відповідають місії та «Стратегії розвитку ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» на 2020-2025 рр. (pnu.edu.ua > 2019/10 > Стратегія-розвитку-ПНУ-на-сайт_ост..pdf), що окреслено у різних Векторах розвитку. Це – надання якісних освітніх послуг та формування в ДВНЗ центру генерування інноваційних ідей та їх реалізації. Важливим програмним результатом навчання за ОП є вміння враховувати сучасні потреби ринку праці, тенденції розвитку сфери розваг та відпочинку, туризму та шляхів вирішення екологічних проблем регіону тощо. Освітня програма відповідає положенню про освітні програми у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2020/02/polozhennya_op.pdf Посилання на ОП «Дизайн одягу» ---- <https://cutt.ly/EtQp>

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

При формуванні цілей ОП «Дизайн одягу» було враховано позиції абітурієнтів, для яких є доступною інформація про реєстрацію на творчі конкурси (2019 р) (<https://cutt.ly/htnSW9n>); <https://cutt.ly/stnSIHz>; про вступний творчий іспит з композиції на основі ПЗСО (<https://cutt.ly/JtnSJOV>) та з рисунку (кваліфікація: художник-конструктор (дизайнер) (<https://cutt.ly/OtnHGDi>). Здобувачі ВО можуть висловити свої пропозиції щодо ОП у опитуваннях, які проводить навчально-виробнича лабораторія виховної та психолого-педагогічної роботи, у безпосередньому процесі навчання, під час переглядів творчих робіт, про що розказали під час зустрічі із студентами. Випускники (від 2008 по 2018 рр.) на зустрічі із експертами підкреслили, що добре, що викладачі наголошували на важливості самоосвіти, але був «мінус» – нема соціальної адаптації після завершення навчання, всі вони підтримують дуальну освіту, за те, щоби розвивати колаборацію між різними дизайнерами на різних рівнях. Випускники кафедри – Г.Лаврук, Л.Чернікова та інші, стали відомими дизайнерами України. Роботодавці засвідчили свою дотичність до формування ОП «Дизайн одягу» (Протокол № 11 від 14.04.2016 р.), Працевлаштовують та беруть на практику приватні фірми, ательє «Тавіта успіх», «Ламбрикен», Ательє-салон Лени Васенко тощо. Підтвердили, що ОП формує професійні основи майбутніх фахівців, викладачі вчать вчитися, на їх думку, вже враховуються потреби ринку праці

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

При формуванні цілей ОП «Дизайн одягу» було враховано позиції абітурієнтів, для яких є доступною інформація про реєстрацію на творчі конкурси (2019 р) (<https://cutt.ly/htnSW9n>); <https://cutt.ly/stnSIHz>; про вступний творчий іспит з композиції на основі ПЗСО (<https://cutt.ly/JtnSJOV>) та з рисунку (кваліфікація: художник-конструктор (дизайнер) (<https://cutt.ly/OtnHGDi>). Здобувачі ВО можуть висловити свої пропозиції щодо ОП у опитуваннях, які проводить навчально-виробнича лабораторія виховної та психолого-педагогічної роботи, у безпосередньому процесі навчання, під час переглядів творчих робіт, про що розказали під час зустрічі із студентами. Випускники (від 2008 по 2018 рр.) на зустрічі із експертами підкреслили, що добре, що викладачі наголошували на важливості самоосвіти, але був «мінус» – нема соціальної адаптації після завершення навчання, всі вони підтримують дуальну освіту, за те, щоби розвивати колаборацію між різними дизайнерами на різних рівнях. Випускники кафедри – Г.Лаврук, Л.Чернікова та інші, стали відомими дизайнерами України. Роботодавці засвідчили свою дотичність до формування ОП «Дизайн одягу» (Протокол № 11 від 14.04.2016 р.), Працевлаштовують та беруть на практику приватні фірми, ательє «Тавіта успіх», «Ламбрикен», Ательє-салон Лени Васенко тощо. Підтвердили, що ОП формує професійні основи майбутніх фахівців, викладачі вчать вчитися, на їх думку, вже враховуються потреби ринку праці

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Освітня програма «Дизайн одягу» розроблена відповідно до Наказу МОН України № 1151 від 06.11.2015 р. «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», затверджена Вченою радою ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (протокол № 7 від 30.08.2016 р.). Приведена у відповідність до Стандарту вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, галузь і знань 02 «Культура і мистецтво» за спеціальністю 022 «Дизайн» (Наказ МОН України № 1391 від 13.12.2018) <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/022-dizaynbakalavr.pdf>. А саме: 150 кредитів складає загальний обсяг

обов'язкових компонент ОП, 90 кредитів – обсяг вибіркового компонент, усього – 240 кредитів ЄКТС. За навчальним планом ОП, затвердженого Вченою радою ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» 30 серпня 2016 р. (протокол №7) кількість обов'язкових компонент складала 25, вибіркового компонент ОП – 26. В ОПП від 2019 р. – 26 обов'язкових компонент ОП, а вибіркового – 38, що підтверджує тенденцію позитивних змін в ОП. <https://cutt.ly/etQzZ6z>, <https://cutt.ly/YtQzJpX>

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Цілі освітньої програми корелюють зі стратегією та місією ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Освітня програма органічно вписується у контексті загальної освітньої діяльності навчально-наукового Інституту мистецтв. Професійна підготовка студентів передбачає формування загальних і професійних компетентностей для виконання практичних та кваліфікаційних робіт у галузі дизайну одягу, які тематично пов'язані із розвитком туристично-рекреаційної сфери у регіоні, популяризації місцевих народних традицій у формі впровадження у сучасний сценічний та побутовий простір елементи декору, аксесуарів, конструкції одягового виробу, створеного за мотивами народного вбрання. Освітня програма «Дизайн одягу» враховує тенденції розвитку ринку праці та регіональну специфіку, зорієнтована на потреби споживачів та культурно-розважальної сфери тощо. Освітню програму приведено у відповідність до затвердженого стандарту вищої освіти, до її обговорення залучені роботодавці, випускники. Сильною стороною освітньої програми є те, що проекти є реальними і впроваджуються у життя. Підтримується вона професійним рівнем викладання англійської мови, термінологія саме для дизайнерів одягу (за результатами зустрічей та опитування здобувачів ВО).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Експертна група рекомендує ввести дисципліни, які б допомогли соціально-професійній адаптації випускників, а також знайти шляхи впровадження практичних робіт у виробничих умовах. В освітній програмі зустрічаються окремі механічні неточності, при зустрічі із здобувачами ВО були нарікання на окремі невідповідності назв дисциплін та їх змісту. У пояснювальній записці до Навчального плану 2016 р. нема дати і номеру протоколу. При потужній стратегії розвитку в університеті міжнародної співпраці у різних формах, в ОП «Дизайн одягу» можна знайти ще варіанти самореалізації у творчих колекціях.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

У цілому освітня програма «Дизайн одягу» відповідає цілям, стратегії та місії ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», сприяє розвитку дизайнерської культури регіону. ОП забезпечує рівень відповідності першому критерію.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Освітню програму «Дизайн одягу» було введено в дію 01.09.2016 року, у 2019 році ОП було оновлено і введено в дію з 01.09.2019 р Наказом ректора № 54/06-04-с від 27.06.2019 р. https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2020/03/022-Osvitnia-prohrama-dyz-od_ba_k.pdf. Загальний обсяг ОП складає 240 кредитів ЄКТС, що відповідає ст. 5 Закону України «Про вищу освіту». Згідно з ОП до вибіркового дисциплін віднесено дисципліни вільного вибору студента загального циклу підготовки обсягом 9 кредитів і професійного циклу підготовки обсягом 51 кредит ЄКТС, таким чином, загальний обсяг дисциплін вибіркового циклу - 60 кредитів ЄКТС, що складає 25% від загальної кількості кредитів згідно з вимогами законодавства та вимогами відповідного стандарту ВО.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти

заявлених цілей та програмних результатів навчання.

ОП «Дизайн одягу» має чітку структуру, зміст ОП є структурованим за семестрами і роками навчання. Освітні компоненти, включені до ОП, мають логічний взаємозв'язок, що відображено в структурно-логічній схемі ОП. Окремо виділено компоненти практичної підготовки. Аналіз експертною групою складу і змісту освітніх компонент показав, що досягнення цілей та програмних результатів навчання забезпечується обов'язковими освітніми компонентами та практичною підготовкою, що відображено через матрицю відповідності. Додатково загальні та фахові компетентності та програмні результати навчання відображено у пояснювальній записці до навчального плану ОП https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2020/03/022-Poiasniuvalna-zapyskaduz-ser_d_bak.pdf. Програмні результати навчання корелюють із загальними та фаховими компетентностями. Вибіркові компоненти дозволяють розширити і поглибити знання і вміння, одержані в результаті вивчення обов'язкових освітніх компонент, для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Структура та зміст ОП в повній мірі відповідає предметній області заявленої спеціальності 022 «Дизайн» і спеціалізації «Дизайн одягу». Спілкування зі студентами та роботодавцями підтвердило, що оновлення змісту освітніх компонент ОП відбувається постійно з урахуванням поправок та пропозицій, що надає додаткові можливості для створення конкурентних переваг ОП на ринку освітніх послуг. Зокрема, в ОП з 2016 до 2019 року змінилися склад та обсяг обов'язкових і вибіркових навчальних дисциплін відповідно до прийнятого 13.12.2018 р. Стандарту ВО за спеціальністю, а також згідно з рекомендаціями та зауваженнями стейкхолдерів, що було підтверджено на зустрічах з фокус-групами. Аналіз зауважень та змін в ОП обговорюються на засіданнях кафедри, що підтверджено наданими експертній групі протоколами засідань кафедри. Випускова кафедра та група забезпечення ОП відкриті для пропозицій стейкхолдерів та обговорення покращення ОП «Дизайн одягу».

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Освітній процес у ЗВО регулюється Положенням про організацію освітнього процесу https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2020/02/polozhennya2020_org_os_proc.pdf ЗВО пропонує зручні та зрозумілі процедури вибору дисциплін для здобувачів ВО, що регламентується відповідним Положенням 2016 року <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/04/Polozhennia-pro-poriadok-realizatsii-zdobuvachamy-vyshchoi-osvity-DVNZ-Prykarpatskyi-natsionalnyi-universytet-imeni-V.-Stefa-nyka.pdf> Вибіркові компоненти формуються блоками по 3-4 дисципліни, з яких здобувачі ВО можуть вибрати одну. В оновленій ОП 2019 року було проведено перегляд та розширення складу вибіркових дисциплін, що забезпечило альтернативність вибору для формування індивідуальної траєкторії навчання шляхом вибору окремих компонент ОП. За результатами онлайн-опитування, проведеного експертною групою серед здобувачів ВО, лише 18% зазначили, що їх вибір не реалізовано з професійних дисциплін, та 28% - з гуманітарних дисциплін. На зустрічі з проректорами було зазначено, що ЗВО готує оновлене Положення про вибір дисциплін, яке враховує сучасні тенденції в освіті.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Практична підготовка у ДВНЗ регламентується «Положенням про організацію та проведення практики» за 2019 р. <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/11/%D0%BD%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B7-805.pdf>. Освітні компоненти практичної підготовки в ОП «Дизайн одягу» винесено в окремий блок, який передбачає 2 види практики, 2 курсові роботи та підготовку до атестації та захисту випускової кваліфікаційної роботи бакалавра. Експертній групі було надано для ознайомлення угоди з підприємствами про бази практики, що було також підтверджено на зустрічі з роботодавцями. Програми практик, звіти про проходження практики також було надано експертній групі для ознайомлення. Здобувачі ВО в інтерв'ю висловили бажання мати більше практичної підготовки. Результати онлайн-опитування здобувачів ВО експертною групою показали, що 43,8% повністю задоволені обсягом практичної підготовки, 46,9% -- частково задоволені, 9,4% -- незадоволені. На зустрічі з випускниками також було висловлено думку про необхідність збільшення обсягу практичної підготовки.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Програмні результати навчання за ОП «Дизайн одягу» забезпечують вивчення дисциплін гуманітарного циклу в частині дотримання вимог щодо гуманітарної складової. Освітні компоненти «Історія України», «Історія української культури», «Філософія», «Основи наукових досліджень», «Безпека життєдіяльності і

цивільний захист» є обов'язковими і забезпечують досягнення програмних результатів навчання, що відображено у матриці відповідності обов'язкових освітніх компонент програмним результатам навчання https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2020/03/022-Osvitnia-prohrama_dy_z_ser_d_bak.pdf. Додатково у циклі вибірових дисциплін в ОП виділено 9 кредитів для трьох освітніх компонент, що передбачають набуття soft навичок, зокрема, здобувачі ВО можуть вибрати 3 з 9 дисциплін на вибір, наприклад, «Менеджмент культурно-мистецької сфери», «Філософія мистецтв», «Етика та естетикам та інші. На зустрічі з випускниками ОП було висловлено думку, що варто додати до ОП дисципліну «Маркетинг», що дозволить швидше адаптуватися випускникам ОП на ринку послуг.

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт наразі відсутній. Освітню програму за спеціалізацією «Дизайн одягу» було погоджено Вченою радою ЗВО та введено в дію Наказом ректора № 59/06-13-С від 31 серпня 2016 р. Зміст ОП було розроблено відповідно до вимог проекту стандарту ВО спеціальності «Дизайн» та рекомендацій роботодавців, а після затвердження і введення в дію стандарту ВО спеціальності «Дизайн» 13.12.2018 р. освітньо-професійну програму було оновлено, приведено у відповідність з прийнятим стандартом ВО з урахуванням спеціалізації «Дизайн одягу» та введено в дію з 01.09.2019 р

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Під час зустрічі з експертною групою здобувачі вищої освіти повідомили, що їх інтереси при визначенні співвідношення фактичного навантаження та обсягу окремих освітніх компонентів за даною ОП враховуються. Аудиторні заняття складають 2198 год (30,53%) від загальної кількості 7200 год., з них переважають практичні заняття (80,4%), що відповідає заявленим цілям та програмним результатам навчання за ОП «Дизайн одягу». В цілому обсяги окремих освітніх компонентів та їх семестрові контролю реалістично відображають фактичне навантаження здобувачів, є відповідними для досягнення цілей та програмних результатів навчання. Аудиторне навантаження на тиждень складає від 17 до 20 год. на тиждень. Опитування здобувачів показало, що вони не вважають себе перевантаженими.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

У Звіті про самооцінювання ЗВО зазначив про відсутність підготовки здобувачів за ОП за дуальною формою освіти. У ДВНЗ «ПНУ імені Василя Стефаника» затверджено та введено в дію Положення про дуальну форму освіти <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/11/%D0%9F-%D0%BE-%D0%BB-%D0%BE-%D0%B6-%D0%B5-%D0%BD-%D0%BD-%D1%8F-%D0%B4-%D1%83-%D0%B0-%D0%BB-%D1%8C-%D0%BD-%D0%B0-%D0%BE-%D1%81-%D0%B2-%D1%96-%D1%82-%D0%B0.pdf>. На зустрічах з фокус-групами було висловлено зацікавленість з боку роботодавців, вказано на особливу увагу до практичної складової підготовки за ОП «Дизайн одягу» та можливість впровадження дуальної освіти у майбутньому

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Загальний обсяг ОП і, зокрема, обсяг вибірових компонент відповідає чинному законодавству України. Освітня програма «Дизайн одягу» має чітку структуру, її зміст є структурованим за семестрами і роками навчання. Зміст освітньої програми повністю відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності та спеціалізації. Освітні компоненти, включені до ОП, мають логічний взаємозв'язок. Освітній процес регулюється Положенням про організацію освітнього процесу, яке викладене на сайті ДВНЗ «ПНУ імені Василя Стефаника». Процедура вибору дисциплін зручна і прозора, регламентується відповідним Положенням, отже існують всі можливості для формування індивідуальної траєкторії навчання. Всі необхідні нормативні документи знаходяться на сайті ЗВО. Варто відзначити, що у випускової кафедри існує міцний зв'язок з роботодавцями, багато з яких також є випускниками за даною спеціальністю та виявляє суттєвий інтерес до формування знань і світогляду майбутніх фахівців, таким чином зберігаючи традиції та удосконалюючи освітній процес.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Поняття «Дисципліни за вибором ЗВО» за сучасним законодавством не існує, ці дисципліни не можуть вважатися вибіровими, і варто не виділяти таку категорію у навчальному плані. Нумерація дисциплін у

навчальному плані і ОП «Дизайн одягу» не співпадає, що ускладнює розуміння структурно-логічної схеми. Вибір дисциплін здобувачами ВО проводиться до деякої міри формально, всі обирають одні і ті самі дисципліни, що, можливо, пояснюється встановленим у ЗВО мінімумом у 15 студентів у групі з дисципліни за вибором. Варто звернути більше уваги формуванню індивідуальних планів навчання. Більше половини здобувачів, а також випускники висловили бажання приділити більше уваги практичній підготовці, зокрема, ввести ще одну практику після закінчення 2 курсу. Також варто приділити увагу впровадженню дуальної освіти, оскільки і здобувачі ВО, і роботодавці висловили цікавість і готовність до такого виду освітньої діяльності.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

У цілому освітня програма «Дизайн одягу» відповідає другому критерію оцінювання якості вищої освіти, вказані вище недоліки є несуттєвими, вони не знижують загальний дуже добрий рівень.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому чіткі, зрозумілі і не містять дискримінаційних положень. Оприлюднені на сайті в розділі «Приймальна комісія» (<https://admission.pnu.edu.ua/>), як і інші, необхідні для вступу, документи. https://admission.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/6/2019/12/Правила-прийому-ПНУ-20201_227.pdf Під час інтерв'ю студенти зазначили, що їхні вступні компанії відбувалися зрозуміло і чітко, вони могли знайти всю потрібну інформацію на сайті та в своєму електронному кабінеті. Проте кілька студентів зазначили, що електронний кабінет не завжди працював коректно (абітурієнти 2017 року). Зважаючи на те, що в абітурієнтів наступних років таких труднощів не виникало, можемо припустити, що проблему було усунуто.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Творчий конкурс з композиції враховує особливості програми. Творчий конкурс проходить в один етап. Правила, вимоги та завдання відображено у програмі творчого конкурсу «Композиція» (27.02.2019) <https://admission.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/6/2019/03/022-%D0%9F%D0%97%D0%A1%D0%9E.pdf> на сайті університету. В процесі інтерв'ювання студенти зазначили, що під час попередніх вступних компаній абітурієнти з кожної спеціальності ділилися на групи, які проходили творчий конкурс в різні дні, тож вони могли узгодити графіки проходження творчих конкурсів в різних ЗВО. Перед початком творчого конкурсу з «Композиції» проводилося жеребкування для визначення загального завдання вступного випробування. За словами студентів, також відбувалася відеофіксація процесу проходження творчого конкурсу. Коефіцієнти конкурсних балів для вступу на основі ПЗСО: ЗНО «Українська мова і література» - 0,3; «Історія України» або «Фізика» - 0,3; творчий конкурс - 0,4 (Додаток 4 до Правил прийому). Для зарахування на навчання осіб на базі ОКР «Молодший спеціаліст» - ЗНО «Українська мова і література» та фаховий іспит з композиції (Додаток 2 до Правил прийому). В інтерв'ю з гарантантами освітніх програм експертна група підтвердила, що в 2020 р. планується проведення творчого конкурсу з композиції. На сайті ЗВО в Додатку 4 до Правил прийому <https://admission.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/6/2019/12/Додаток-4-до-ПП-20201227.pdf> зазначено, що для ОП «Дизайн» творче вступне випробування - це рисунок. Це застаріла інформація. Рекомендуємо її оновити

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Питання визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО чітко визначено та регулюються згідно «Положення про академічну мобільність учасників освітнього процесу ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/04/Polozhennia-pro-akademichnu-mo_bilnist-uchasnykiv-osvitnoho-protsesu.pdf) та «Положення про порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (ухвалено Вченою радою протокол №3

від 31.03.2015, введено в дію наказом ректора №191 від 01.04.2015) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/04/Polozhennia-pro-poriadok-vyznachennia-akademichnoi-riznytsi-ta-perezarakhuvannia-navchalnykh-dystsyplin-v-DVNZ-%c2%abPr-ykarpatskyi-natsionalnyi-universytet-imeni-Vasylii-Stefanyka%c2%bb.pdf> За результатами інтерв'ю зі студентами можемо зазначити, що загалом вони чули, що результати навчання в іншому ЗВО можна перезарахувати, але, оскільки такої необхідності в них не було, вони цим не цікавилися. З огляду на те, що студенти досить добре орієнтуються на сайті ЗВО та в системі дистанційного навчання, можемо припустити, що за необхідності, вони зможуть легко ознайомитися з необхідними положеннями, оприлюдненими на сайті. Окрім того, вони досить активно взаємодіють з кураторами груп, тож потрібну інформацію зможуть дізнатися також у них.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті чітко визначено та регулюється «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (ухвалено Вченою радою протокол №10 від 27.11.2019 р., введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019 р.) та оприлюднено на сайті ЗВО в розділі «Навчально-методичний відділ» https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/11/819_29.11.2019.pdf На даний момент випадків застосування даних положень і правил за спеціальністю «Дизайн одягу» на ОКР «Бакалавр» не було. За результатами інтерв'ю зі студентами можемо зробити висновок, що вони не дуже орієнтуються в тому, що взагалі може визначатися як неформальна освіта, відповідно, в них немає мотивації і потреби аналізувати, чи є в них певні досягнення і результати навчання, які можуть бути зараховані. Спираючись на те, що вони досить добре орієнтуються на сайті ЗВО, можемо припустити, що вони б легко могли знайти потрібну інформацію про правила і процедуру зарахування, якби в них була така потреба і мотивація цю інформацію шукати. Можемо порекомендувати ознайомити студентів ОП «Дизайн одягу» із прикладами результатів навчання у неформальній освіті, які можуть бути визнані за їхньою освітньою програмою.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими, зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та враховують особливості програми (творчий конкурс з композиції). Також визначені та прописані у відповідних положеннях правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти та в неформальній освіті. Всі ці положення і правила оприлюднені у відкритому доступі на сайті ЗВО. Також відзначаємо позитивні відгуки студентів під час інтерв'ювання про вступну компанію до ДВНЗ «ПНУ імені Василя Стефаника»: доступність і зрозумілість потрібної інформації, процедуру проходження вступного творчого конкурсу

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Вся необхідна інформація оприлюднена на сайті, але в різних його розділах, підрозділах і розгалуженнях, що ускладнює її пошук. Рекомендуємо спростити систему навігації на сайті, зробити простий перехід з основної стрінки сайту ЗВО до різних його підрозділів, заходити в які інколи можливо лише через google-пошук. Також радимо уніфікувати (оновити) інформацію про творчий конкурс за ОП «Дизайн одягу», оскільки в деяких документах значиться творчий конкурс з рисунку, а не композиції. Оскільки студенти не дуже добре орієнтуються в процедурі зарахування результатів навчання неформальної освіти, рекомендуємо ознайомити їх з прикладами результатів навчання неформальної освіти, які можуть бути зараховані для їхньої освітньої програми та процедурою зарахування таких результатів навчання.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

ОП «Дизайн», спеціальність «Дизайн одягу» загалом відповідає Критерію 3, проте виявлені недоліки, які не є суттєвими, на нашу думку. ОП повністю відповідає підкритеріям 3.1 та 3.2, а для підкритеріїв 3.3 та 3.4 розроблені чіткі положення і процедури на загальноуніверситетському рівні. Інформування студентів про визнання результатів навчання в неформальній освіті та інших ЗВО, на нашу думку, може бути покращеним найближчим часом, враховуючи потенціал ОП та бажання всіх залучених сторін її розвивати і покращувати.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Експертною групою ознайомлено із низкою документів та матеріалів, що демонструють реалізацію студентоцентрованого підходу в освітньому процесі. Для найкращих досягнення програмних результатів, за думкою здобувачів ОП «Дизайн одягу», необхідно збільшити обсяг практичних занять, про що свідчать результати он-лайн опитування здобувачів експертною групою (64,7%). Позааудиторне навчання – консультації; курсові проекти з дисциплін «Історія і теорія мистецтва і дизайну костюма», «Проектування жіночого одягу»; бакалаврська робота; участь у виставках, конкурсах; навчання відбувається з використанням наочних методів, демонстраційного матеріалу (манекени, таблиці, схеми, стенди, авторські розробки альбомів дизайн-проектів). Індивідуальний навчальний план здобувача розроблено відповідно до положення <https://cutt.ly/OtnW5AT> та протоколів кафедри. Вибір дисциплін обумовлений написанням заяви здобувачами, перед вивченням кожної дисципліни надається інформація щодо форм і методів навчання. Позитивним є наявність Центра дистанційного навчання та моніторингу освітньої діяльності (<https://cutt.ly/YtnEiRA>), матеріали в доступі на платформі <https://cutt.ly/dtnWCtC> . Виявлено, опитування у режимі он-лайн проводяться регулярно двічі на рік. Дані соціологічного дослідження анонімного характеру на сайті <https://cutt.ly/CtnEyUZ>. Результати аналізу опитувань мають позитивну динаміку. Інтерв'ю здобувачів ОП «Дизайн одягу» мотивує ЗВО до розширення міждисциплінарних зв'язків між студентами інших ОП.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Експертною групою з'ясовано, що для здобувачів ОП «Дизайн одягу» вся інформація щодо порядку навчання за ОП розміщена на сайті кафедри https://kditm.pnu.edu.ua/освітня-програма_дизайн-одягу/ <https://kditm.pnu.edu.ua/дизайн-одягу-оп-2016/> Інформація про цілі, зміст та програмні результати навчання, критерії оцінювання освітніх компонентів наявна <https://cutt.ly/stmKG3kY> ході зустрічі з викладачами, виявлено, що розробляються силабуси, робочі програми навчальних та варіативних дисциплін. На початку семестру викладачі презентують дисципліну. Здобувачам надаються тематичний план, структура, теми практичних занять, завдання для самостійної роботи, індивідуальні завдання, методи контролю, система оцінювання, рекомендовані джерела інформації. У процесі зустрічі зі здобувачами підтверджено, що така інформація пропонується на початку вивчення дисципліни за вибором, про це засвідчили конкретні відповіді студентів, а також відповідний документ <https://cutt.ly/JtnEzHeNa> настановчих конференціях з навчальної та виробничої практик кожен здобувач вищої освіти ознайомлюється з силабусом <https://cutt.ly/MtmKpfd> <https://cutt.ly/ntmKDSO> , програмою та положення про організацію та проведення вищезазначених практик (<https://kditm.pnu.edu.ua/положення-про-організацію-та-проведе/>). У вільному доступі здобувачі вищої освіти можуть ознайомитися з скан-копіями договорів з базами практики, наказами про організацію і проведення виробничої практики <https://cutt.ly/AtnEnn8>

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Факти, наведені в відомостях самооцінювання для ОП «Дизайн одягу» достатньою мірою підтверджують активну участь здобувачів вищої освіти ОП у науково-дослідній тематиці кафедри, про що свідчать звіти професорсько-викладацького складу кафедри про науково-дослідну роботу. Аналіз звітів науково-дослідної роботи викладачів засвідчив активне залучення здобувачів до наукової діяльності, зокрема до написання тез і статей, та їх видання у збірнику наукових праць «Еврика» (<https://nauka.pnu.edu.ua/студентські-наукові-видання/>). На кафедрі діють наукові семінари, про що засвідчують наявні протоколи засідань наукових семінарів. В університеті функціонують для здобувачів освіти студентські наукові гуртки, основні положення про організацію і проведення представлено у документі «Положення про студентський науковий гурток, проблемну групу і кафедральний (міжкафедральний) науковий семінар ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» на сайті за посиланням: https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/01/2264_200127182602_001.pdf . Щорічно кафедра проводить звітну науково-практичну конференцію та виставки дипломних робіт з проблем у галузі дизайну. У науковій бібліотеці ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» представлено електронні ресурси наукових розвідок професорсько-викладацького складу, що відповідають назвам дисциплін з апланованих навчальним навантаженням (<http://lib.pnu.edu.ua/index.php>

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Експертами проаналізовано наукові звіти кафедри, викладачі мають значний досвід наукової роботи, що проявляється не тільки в публікаціях, а й у співпраці з підприємствами (консультації, стажування..). У ході спілкування виявлено, що наукові публікації готуються систематично. Під час науково-педагогічних заходів викладачі використовуються дизайнерські прийоми та засоби проектно-графічного та об'ємно-просторового моделювання для формулювання, візуалізації, реалізації авторської ідеї створення дизайн-проектів об'єктів різноманітної складності та сфер діяльності людини, включаючи етапи дизайн-процесу. Викладачі вдосконалюють і оновлюють навчальні програми на основі культурологічного, інформаційного та креативного підходів; формують програми практик. <https://cutt.ly/NtnLEV9> , <https://cutt.ly/KtnLTN0> , <https://cutt.ly/KtnLUpH>, <https://cutt.ly/6tnLIWd> ; завдяки отриманого досвіду у процесі стажування викладачів у провідних ЗВО, зокрема у Львові, Києві, Харкові, Тернополі, Дрогобичі, Мукачеві, із якими укладені угоди про співпрацю <https://cutt.ly/ctnLABz>. У ході спілкування, експертна група дізналася, що в межах популяризації ОП «Дизайн одягу» викладачі є неодноразовими організаторами та учасниками майстер-класів, теле- і радіопередач, конференцій, лауреатами виставок, конкурсів <https://cutt.ly/Xtn0oFQ>, результатом яких є дипломи, сертифікати, грамоти, подяки, каталоги авторських робіт, що представлено у фотозвітах, відео-сюжетах, персональних каталогах викладачів .

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Запропонована у відомостях самооцінювання інформація частково відповідає підкритерію й вимагає більш конкретних та оновлених фактів. У процесі зустрічі з викладачами, експертна група зрозуміла, що наукові дослідження у межах ОП «Дизайн одягу» пов'язані із інтернаціоналізацією діяльності ЗВО завдяки проектам, до яких залучені викладачі та здобувачі ОП. Наразі існує співпраця із закордонними закладами освіти, участь у міжнародних наукових проєктах: фестиваль «Zoester Fehde» в м. Зост (Німеччина), участь в роботі журі міжнародного конкурсу молодих модельєрів «Водограй»; міжнародного дизайн-форуму; міжнародна виставка Design a sztuka – miedzynarodowa konferencja I wystawa, Koshalin (Польща), міжнародний конкурс молодих модельєрів «Водограй», Міжнародна бієнале сучасного художнього текстилю, Міжнародний дизайн-форум PRO-design. Викладачі проходять закордонні стажування. У запропонованому посиланні кафедри (<https://kditm.pnu.edu.ua/>) у відомостях самооцінювання не представлені в достатній мірі вищезазначені заходи, але доказовим носієм є наявність на кафедрі скан-копій дипломів, сертифікатів, грамот, подяк. Варто зазначити, що міжнародний досвід професорсько-викладацького складу, зокрема у Фестивалі культурної спадщини Емірату Шарджа (<https://pnu.edu.ua/blog/2019/04/12/представники-університету-представл/>) та у Третьому Міжнародному пленарному засіданні Конгресу митці в м. Ніредьгаза (Угорщина) (<http://briz.if.ua/43588.htm>) має особливе соціокультурне значення у галузі дизайну одягу.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Сильними сторонами в ОП «Дизайн одягу» є: 1 – наявність студентоцентрованого підходу та принципу академічної свободи; 2 – отримання здобувачами вищої освіти «Студентського путівника» із загальною навігацією по університету, що є у вільному доступі; 3 – наявність в університеті Центра дистанційного навчання та моніторингу освітньої діяльності; 4 – моніторинг якості викладання дисциплін у режимі он-лайн опитування здобувачів; 5 – вільний доступ до освітньої програми, силабусів, програм практик.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

На думку експертної групи, на сайті представлено дещо застаріла форма «Положення про організацію та проведення практики у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» за 2013 рік, яку варто було б оновити до вимог сьогодення (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/08/Polozhennia-pro-praktyku.pdf>) Здобувачам вищої освіти надати більше можливостей щодо долучення й до обговорення змісту і форм навчання. Бажано посилити компонент участі студентів у програмах академічної мобільності. Ширше залучати здобувачів ВО до науково-дослідної роботи за тематикою кафедри, сприяння їх участі в публікаціях, науково-практичних конференціях, майстер-класах, творчих майстерень. Залучати здобувачів вищої освіти ОП «Дизайн одягу» до міжнародного стажування, до програми «семестровий обмін» відповідно до положення про академічну мобільність ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень B

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Освітня програма загалом відповідає критерію, хоча вказані недоліки є достатньо значимі у даному контексті. Однак, враховуючи потенціал ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» та високий рівень професорсько-викладацького складу, експерти вважають, що деякі зауваження і побажання мають переважно рекомендаційний характер і можуть сприяти подальшому розвитку у галузі дизайну одягу. Такі недоліки можуть бути враховані та виправлені у найближчий час.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Загальні форми контрольних заходів та система оцінювання здобувачів вищої освіти визначені в ДВНЗ «ПНУ імені Василя Стефаника» Положенням про організацію освітнього процесу. Підсумковий контроль узагальнює результати навчання за підсумками вивчення певного освітнього компонента або його окремих змістовних модулів. Форми контрольних заходів прописані у положенні ЗВО (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/04/Polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osv-itnohoprotsesu-ta-rozrobku-osnovnykh-dokumentiv-z-orhanizatsii-osvitnoho-protsesu-v-DVNZ-«Prykarpatskyinatsionalnyi-universytet-imeni-Vasylii-Stefanyka»>). На ОП заходи семестрового контролю відповідають навчальному плану. Форма проведення семестрового контролю, зміст і структура контрольних завдань та критерії оцінювання визначаються робочою програмою навчальної дисципліни, силабусом. Для дисциплін з циклу «Професійної підготовки» та «Дисциплін вибору студента» передбачено проведення загальнокафедральних оглядів. Результати публікуються у соціальних мережах Кафедри дизайну історії мистецтва. Спількування зі студентами засвідчило, що для них критерії оцінювання у цілому є чіткими та зрозумілими. Наявні критерії переважно дозволяють встановити досягнення більшості результатів навчання за ОП.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти. Посилання на положення: Положення про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії у ПНУ (схвалене вченою радою 27.01.2015 року та введене в дію наказом ректора 27.01.2015 року № 33) Згідно Положення про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії в ДВНЗ «ПНУ імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/05/Polozhennia-pro-poriadok-stvorennia-ta-orhanizatsiiu-roboty-Ekzamenatsiinoi-komisii> формується склад, організація, порядок роботи, підведення підсумків роботи екзаменаційної комісії. Здобувачі активно залучаються до виконання практичних проектів (виготовлення сценічних костюмів для театру університету), а також влаштовують показ моделей під час етно-фестивалю «Край», періодично проводять виставки в міському краєзнавчому музеї.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Було з'ясовано, що у ДВНЗ «ПНУ імені Василя Стефаника» процедура проведення контрольних заходів здобувачів вищої освіти регулюється відповідним документом про «Порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ЗВО, де прописано систему оцінювання знань студентів з кожної навчальної дисципліни, яка включає поточний, модульний та семестровий контроль знань. У відкритому доступі на сайті ДВНЗ є перелік різних положень щодо особливостей організації освітнього процесу. Нормативний документ знаходить у відкритому доступі за посиланням: «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в ПНУ: <https://pnu.edu.ua/суяу-підтримання-системи-управління/>. Наказ №329 від 29.05.2018 р. Про використання тестової форми проведення семестрових екзаменів та підсумкової атестації з використанням комп'ютерних технологій Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ. Підсумковий контроль відбувається у вигляді публічних захистів за участі здобувачів ОП, стейкхолдерів. Результати обговорення фіксуються протоколами ЕК та затверджуються протоколами кафедри. Навчальний заклад, для врегулювання повторного проходження контрольних заходів має чіткі і зрозумілі процедури, які допомагають запобігти та уникнути конфліктних ситуацій. Випадків оскарження процедури проведення та результатів контрольних заходів здобувачами вищої освіти на ОП «Дизайн одягу» не зафіксовано.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього

процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Аналіз нормативно-правових документів та бесідами з різними групами стейкхолдерів засвідчили, що у ДВНЗ для дотримання та популяризації політики академічної доброчесності створена спеціальна Комісія, яка здійснює загальний моніторинг та контроль за дотриманням членами університетської громади норм та принципів Кодексу честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Посилання на Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (схвалене Вченою радою 25.09.2018 р. та введене в дію наказом ректора 27.09.2018 р. № 627). Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (схвалене вченою радою 28.11.2016 р., протокол №11, та введене в дію наказом ректора №59 від 01.02.2017 р.). Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (схвалений конференцією трудового колективу 29.12.2015 року, зі змінами схваленими Вченою радою 29.11.2017 р., протокол № 11, зі змінами схваленими конференцією трудового колективу 30.08.2018 р., протокол № 1). У ДВНЗ постійно проводиться інформаційна робота викладачів зі студентами, мотивація студентів до навчання, перевірка робіт на плагіат, інформаційна та консультаційна робота наукової бібліотеки з авторами наукових праць, відкритий доступ до інформації та ін.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Експертна комісія констатує практичну спрямованість підготовки здобувачів за ОП «Дизайн одягу» з урахуванням етнічних особливостей регіону. Здобувачі за ОП під час виконання кваліфікаційної роботи здійснюють авторські розробки, скейч-бук та портфоліо до колекцій. Наявність у відкритому доступі силабусів навчальних дисциплін та інших методичних рекомендацій із чіткими та зрозумілими критеріями оцінювання. Існування у відкритому доступі організаційно-методичних документів щодо роз'яснення критеріїв оцінювання. Існування дієвих технологічних процедур для перевірки наукових робіт та кваліфікаційних праць на унікальність. Відсутність випадків конфліктів інтересів та випадків академічної недоброчинності за останній час.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Експертами рекомендовано відобразити у силабусах ті активні методи навчання освітньої (бізнес-симуляціями, діловими іграми, кейс-стаді, тренінгами тощо), які активно використовуються в ОП «Дизайн одягу», а також відповідними формами і критеріями оцінювання усіх результатів навчання. Варто провести анонімне опитування студентів ОП щодо вибору деяких дисциплін, збільшити кількість годин для виконання практичних завдань, а також ще більше розширити залучення студентів до науково-дослідницької роботи.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Освітня програма «Дизайн одягу» має значний рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями 5.1, 5.2, 5.3 та 5.4. До того ж, враховуючи цілісний підхід в оцінюванні, релевантність фактів і їх контексту, а також різну вагомість окремих підкритеріїв, ОП «Дизайн одягу» та уся освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають Критерію 5. Недоліки, згадані вище, не є суттєвими.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Наявний аналіз кадрового складу засвідчив високий рівень відповідності академічної кваліфікації науково-педагогічних працівників тим освітнім компонентам, які вони викладають на цій ОП. Це підтверджують наявні дипломи про вищу освіту, наукові ступені, а також атестати про вчене звання. Крім того, аналіз експертною комісією авторських сторінок науково-педагогічних працівників у певних наукометричних базах та пошукових системах також засвідчив відповідність досліджень більшості викладачів формату тих

дисциплін, які вони забезпечують на ОП «Дизайн одягу». Професійна кваліфікація (досвід професійної діяльності у відповідній сфері) переважної частини викладацького складу програми підтверджується наявністю авторських розробок з декоративно-ужиткового мистецтва та колекцій одягу, участю у грантових програмах та спільних наукових проектах із закордонними ЗВО. Також до уваги беруться: навчально-методичні розробки до дисциплін, а надто циклу професійної підготовки, науково-методичний рівень проведення лекційних та практичних занять, мистецька, фахова діяльність, членство у професійних, творчих об'єднаннях – додаткові вимоги, які забезпечують цілі ОП «Дизайн одягу». Серед викладачів кафедри чотири є членами Спілки художників України, а семеро – Спілки дизайнерів України. У ДВНЗ діє 2 спеціалізовані Ради, у яких 9 викладачів кафедри захистили кандидатські дисертації.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Комісією проаналізовано конкурсний добір викладачів ОП «Дизайн одягу», який проводиться згідно визначених ПНУ механізмів та умов, закріплених у документі Положення про конкурсну комісію університету щодо заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників ЗВО (затверджено наказом ректора 22.03.2017 р. №179) Базове Положення про рейтингове оцінювання ефективності роботи науково-педагогічних працівників ПНУ (схвалене Вченою радою 21 листопада 2014 р. протокол №10 та введено в дію наказом ректора №756 від 1 грудня 2014 р.) До уваги беруться: кваліфікаційна відповідність фаху; рівень наукової та професійної активності, що визначається відповідністю пунктам Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності; відповідність спеціалізації викладача навчальній дисципліні; наявність у нього публікацій, споріднених за змістом навчальній дисципліні, досвід практичної роботи та наявність реалізованих проєктів, науково-методичний рівень проведення лекційних та практичних занять. Мистецька діяльність, членство у громадських професійних, творчих об'єднаннях – додаткові вимоги, які забезпечують цілі ОП «Дизайн одягу». На конкурсний добір впливають відгуки студентів про ефективність роботи науково-педагогічного працівника, які отримують шляхом анонімного опитування «Викладач очима студентів»..

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

З метою підвищення якості освіти ДВНЗ «ПНУ імені Василя Стефаника» перманентно залучає до організації та реалізації освітнього процесу потенційних роботодавців, співпраця з якими відбувається у різних формах. Зокрема, з метою забезпечення якості ОП «Дизайн одягу» організовуються зустрічі-консультації викладачів з роботодавцями з метою оцінки фахового рівня випускників, пропозицій та зауважень щодо програмових вимог дисциплін циклу професійної та практичної підготовки ОП «Дизайн одягу». Найбільш вагомим в цьому плані є співпраця викладачів спеціалізації та студентів з Івано-Франківською торгово-промисловою палатою в рамках проєкту «Крайка» <http://kraika.cci.if.ua/about>, який є складовою регіональної програми соціально-економічного розвитку, стратегії розвитку транскордонних регіонів, національної політики у сфері культури. Студенти ОП «Дизайн одягу» удосконалюють професійні навички у межах виробничої практики, що обумовлено у діючих угодах про співпрацю (ПП «Ламбрекен», Салон-ательє «Тавіта-успіх», ПП «Чернікова Любов»). <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/11/наказ-805.pdf>. Представники підприємств безпосередньо залучені до процесу проходження студентами практики, беруть участь у захистах, оглядах робіт. Як правило, кращих студентів роботодавці запрошують на роботу.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Відповідно до щорічних нормативних документів ДВНЗ щодо розподілу навчального навантаження на ОП залучаються професіонали-практики, експерти та представники роботодавців для участі в атестації здобувачів вищої освіти, а також для проведення аудиторних занять, керівництва дипломними роботами, що підтверджено під час зустрічей експертів з випускниками за ОП та роботодавцями. Так, наприклад, для консультування дипломних робіт залучено випускників кафедри, підприємців Андрейчука А., Чернікову Л., Сікору О. У навчальному процесі ОП «Дизайн одягу» передбачено лекційні та практичні заняття на виробництві, пленерах, у творчих студіях із залученням учасників актуальних дизайнерських практик, представників фешн-індустрії, рекламної, медіа галузей. На запрошення ВНЗ лекторами були: випускниця, власниця ТМ MIYO Бутковська С. <https://www.facebook.com/solomia.butkovska.design/> з лекцією «Фешн-індустрія і конкурси для молодих дизайнерів». Здобувачі освіти такі ініціативи сприймають із зацікавленістю, оскільки пізнають багато практичних аспектів своєї майбутньої діяльності від успішних людей, а також переконатись у правильності вибору ЗВО та спеціальності, спілкуючись з його випускниками. Університет всіляко заохочує проведення таких заходів через сприяння в їх організації, технологічному та промоційному супроводі.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

ДВНЗ «ПНУ імені Василя Стефаника», керуючись Постановою Кабінету Міністрів України № 800 від 21.08.2019 р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-p> всебічно сприяє професійному розвитку викладачів, організовуючи різні види стажування, підвищення кваліфікації, умови, яких визначено у Положення про підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників у ПНУ (введено в дію наказом ректора №820 від 29.11.2019). У Науково-дослідній частині ЗВО наявний реєстр договорів, угод, меморандумів щодо співпраці, стажувань, підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників. Практикується активна співпраця з закордонними ЗВО та установами <https://ic.pnu.edu.ua/угоди-про-співпрацю/>. Викладачі ОП «Дизайн одягу» систематично (не рідше одного разу протягом чотирьох років) підвищують свою кваліфікацію на базах: Мукачівський державний університет, (кафедра «Легкої промисловості та професійної освіти» Повшик С.Я, Марищук Т.В., кафедра «Проектування взуття і механіко-технічних процесів» Бейлах О.Д.), Українська академія друкарства Макогін Г.В., програма наукового стажування «Комп'ютерне проектування в дизайні одягу», Кам'янець-Подільський національний ун-т імені Івана Огієнка (кафедра образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів Нагорняк Х.М., Осадца М.З). На час проходження стажування за викладачем зберігається робоче місце та заробітна плата. У ЗВО існує практика внутрішнього підвищення кваліфікації з іноземної мови, комп'ютерної грамотності.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

У ДВНЗ діє система стимулювання розвитку викладацької майстерності. Окремі види стимулювання передбачені у Положенні про рейтингове оцінювання ефективності роботи науково-педагогічних працівників ПНУ: <https://nmtv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/> та впроваджуються: зменшення годин навчального навантаження при плануванні обсягу навчального навантаження; диференційованим преміювання за публікацію відповідних статей у виданнях, що входять до наукометричних баз Scopus та Web of Science. Також з метою стимулювання викладацької майстерності ЗВО організовує тренінги, семінари (з безкоштовною участю для викладачів). Так, у 2019 р. організовано серію тренінгів на тему «Використання додатків Google в роботі викладача», «Використання інноваційних технологій у викладацькій роботі». Зокрема, ПНУ пропонує та практикує для розвитку викладацької майстерності проведення тренінгів у Центрі інноваційних освітніх технологій «PNU-EcoSystem <https://ciot.pnu.edu.ua>, що створ – «Модернізація педагогічної вищої освіти з використання інноваційних інструментів викладання», у ЗВО розроблено систему преміювання за наукові та дослідницькі досягнення.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Позитивними характеристиками ОП «Дизайн одягу» є врахування технологічного досвіду таких вузів: Київського національного університету технологій та дизайну, Мукачівського технологічного інституту, кафедри дизайну Хмельницького національного університету. Викладачі і студенти кафедри є постійними учасниками Міжнародного форуму «Дизайн-освіта» (м. Харків), Всеукраїнських та міжнародних конкурсів молодих модельєрів «Водограй» (м. Косів), Міжнародне бієнале сучасного художнього текстилю (м. Херсон). Цікавились практикою польських вишів, серед яких Університет мистецтва і дизайну (WSSIP), Академія образотворчих мистецтв у Варшаві, Інститут дизайну Технологічного університету імені Кошаліна. Враховуючи досвід вітчизняних та зарубіжних колег, проаналізували кращі практики і сформувались власні цілі ОП, орієнтуючись на регіональні особливості та відмінності, які б вирізняли наших випускників на ринку праці. Усі викладачі програми мають високу відповідність за академічною кваліфікацією. Існує практика прийняття на роботу власних випускників та мотивування отримання додаткової освіти у ДВНЗ. Процедура добору викладачів є прозорими та публічними, їх науково-педагогічна діяльність має чітко окреслену загально-національну та регіональну спрямованість. Готовність роботодавців долучатися до участі у навчальному процесі за ОП на взаємовигідних з умовах. Участь у міжнародних та соціально-орієнтованих проектах, та залучення студентів у них.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Експертною групою рекомендовано більш активно впроваджувати форми дуальної підготовки шляхом перенесення частини аудиторних занять на відповідні виробництва, а також залучати професіоналів-практиків та експертів у галузі не лише до проведення аудиторних практичних занять, а й до процесу перегляду та оновлення ОП «Дизайн одягу». Потребує більш активного залучення студентів до науково-дослідницької діяльності.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Освітня програма «Дизайн одягу» має значний рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями 6.1, 6.2, 6.5 та 6.6. До того ж, враховуючи певну узгодженість за підкритеріями 6.3 та 6.6, голістичний підхід в оцінюванні, релевантність фактів і їх контексту, а також різну вагомість окремих підкритеріїв, ОП та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають Критерію 6 з невеликими (переважно критерії 6.3 та 6.4 не є суттєвими і носять рекомендаційний характер).

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Після ознайомлення з інфраструктурою ДВНЗ експертна група дійшла висновку, що матеріально-технічна база університету є досить потужною, що дозволяє забезпечити реалізацію цілей ОП та програмних результатів навчання. Заняття за ОП проводяться у різних корпусах, за час перерви між заняттями здобувачі ВО встигають перейти з одного корпусу в інший. Експертами було здійснено огляд лабораторій і майстерень у корпусі, науково-технічної бібліотеки, їдальні, комп'ютерного центру MOPED та комп'ютерних класів у головному корпусі ДЗВО та інших об'єктів. Бібліотека має електронний каталог, електронну бібліотеку, репозитарій тощо, які дозволяють надати учасникам освітнього процесу дистанційний доступ до наукової та навчально-методичної літератури http://lib.pnu.edu.ua/news_ful.php?id=446. Експертній групі було продемонстровано, як працює електронний доступ до навчально-методичних ресурсів у репозитарії, де кожен викладач має свою сторінку з навчально-методичними матеріалами з відповідної дисципліни. У ЗВО постійно здійснюється моніторинг щодо покращення та оновлення навчально-методичного забезпечення, щороку викладачами поповнюються наявна електронна бібліотека та оновлюється фонд методичних рекомендацій з навчальних дисциплін, практик, підготовки курсових робіт, кваліфікаційних випускних робіт тощо. В онлайн-опитуванні щодо задоволеності здобувачів ВО умовами освітнього середовища прозвучали деякі нарікання на якість цих умов, хоча загалом на зустрічах з фокус-групами здобувачі ВО за даною ОП висловили задоволення.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Під час зустрічей з фокус-групами було підтверджено, що для здобувачів ВО та науково-педагогічного персоналу у ЗВО забезпечується безоплатний доступ до інфраструктури та інформаційних ресурсів, зокрема, безкоштовний доступ до мережі Інтернет, безкоштовне користування інформаційними ресурсами бібліотеки, безкоштовний доступ до періодичних фахових видань, необхідних для навчання, викладання та наукової діяльності.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

У процесі огляду приміщень та спілкування зі здобувачами ВО, завідувачем випускової кафедри, гарантом ОП «Дизайн одягу» та представниками адміністрації університету було встановлено, що освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти за ОП. Всі навчальні аудиторії мають природне освітлення. Студенти загалом задоволені умовами навчання та проживання в гуртожитку, хоча деякі умови викликають їх нарікання. Студентське життя є цікавим і змістовним. Органи студентського самоврядування, зокрема, студентський сенат разом із студентським профкомом сприяють творчій діяльності студентів, створенню необхідних умов відпочинку, пропагують здоровий спосіб життя, залучають до художньої самодіяльності, проведення вечорів відпочинку, конкурсів, посвяти в студенти, випускних вечорів, днів інститутів і факультетів, традиційних заходів, зокрема, «Галицького Балю», КВН «Кубок ректора ПНУ», Квесту «Геловін в ПНУ» та інше. Здобувачі ВО за даною ОП беруть участь у численних виставках, організованих кафедрою та керівництвом ННІ мистецтв <https://u.to/zhXpFw>

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

У процесі опитування здобувачів ВО, а також зустрічі з представниками навчально-виробничої лабораторії виховної та психолого-педагогічної роботи стало відомо, що всебічну освітню та консультативну допомогу вони можуть одержати через куратора, завідувача кафедри та викладачів, організаційну та соціальну підтримку для здобувачів вищої освіти організовано через органи студентського самоврядування. Для психологічної підтримки та надання здобувачам психологічної допомоги працює навчально-виробнича лабораторія виховної та психолого-педагогічної роботи, діяльність якої регулюється системою Положень <https://u.to/fBLpFw> Основним завданням Лабораторії є психолого-педагогічний супровід освітнього процесу,

який полягає в діагностиці навчально-виховного процесу, організації діяльності кураторів 1-3 курсів, організації просвітницької та профілактичної роботи зі студентами. Лабораторія регулярно проводить опитування здобувачів ВО з питань рівня задоволеності та обізнаності здобувачів про освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну допомогу у ДВНЗ «ПНУ імені Василя Стефаника», а також вивчення особистісно-професійних якостей студента, його адаптаційних мо

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Положення щодо інклюзивної освіти для осіб із особливими потребами у системі вищої освіти оприлюднено на сторінці навчально-виробничої лабораторії виховної та психолого-педагогічної роботи https://u.to/_RLpFw. Доступність приміщень для маломобільних груп населення є обмеженою – не в усі приміщення є вільний доступ. В корпусі ННІ мистецтва є ліфт, безперешкодний доступ до всіх приміщень, в основному, забезпечено, хоча є приміщення, куди доступ неможливий або потребує зусиль чи сторонньої допомоги. На сайті ДВНЗ «ПНУ імені Василя Стефаника» оприлюднено Порядок супроводу (надання допомоги) особам з інвалідністю та іншим маломобільним групам населення <https://u.to/JxPpFw>. Вищевказаним документом регламентується порядок супроводу особи з інвалідністю відповідальною особою.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

На головній сторінці ДВНЗ є телефон довіри. Університет послідовно проводить політику ознайомлення учасників освітнього процесу з процедурами вирішення конфліктних ситуацій на сайті ДВНЗ оприлюднено декларації та положення всесвітньої та української законодавчої бази про шляхи уникнення та вирішення конфліктних ситуацій, пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією, корупцією тощо <https://u.to/cBPpFw>. Навчально-виробнича лабораторія виховної та психолого-педагогічної роботи ЗВО регулярно проводить семінари та надає розроблені Лабораторією методичні рекомендації для кураторів академгруп з питань вирішення конфліктних ситуацій з метою проведення тематичних занять. Працівники Лабораторії оперативно розміщують розроблені ними різноманітні методичні матеріали, сформовані добірки нормативно-правової бази, анонси, моніторинг акцій виховної та психолого-педагогічної спрямованості в університеті, проводять опитування здобувачів ВО <https://u.to/sBPpFw>. За результатами онлайн-опитування здобувачів ЗВО, проведеного експертною групою, на питання про наявність конфліктних ситуацій з викладачами з наданих 34 анкет три відповіді (9,4%) були позитивними, на питання про наявність випадків хабарництва на сесіях переважна більшість (91,2%) відповіли негативно, і на питання, чи траплялися випадки дискримінації, 4 відповіді (11,8%) були про наявність дискримінації (ейджизму). На зустрічі з фокус-групами здобувачі ВО відповіли, що за наявності конфліктної ситуації будуть звертатися до куратора або органів студентського самоврядування.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Матеріально-технічна база ЗВО є розвиненою і потужною, що дозволяє забезпечити реалізацію цілей ОП та програмних результатів навчання. Навчально-наукова бібліотека має великий обсяг спеціальної літератури за фахом, електронний каталог, електронну бібліотеку, репозитарій та інші ресурси, які дозволяють надати учасникам освітнього процесу очний та дистанційний доступ до наукової та навчально-методичної літератури, перелік якої весь час оновлюється. У системі дистанційного навчання здобувачі ВО мають вільний і безкоштовний доступ до навчально-методичних матеріалів. Для моніторингу та надання учасникам освітнього процесу психологічної, консультативної, соціальної підтримки у ЗВО організовано навчально-виробничу лабораторію виховної та психолого-педагогічної роботи, яка проводить семінари для кураторів, опитування серед здобувачів ВО щодо рівня задоволеності різними аспектами освітнього процесу та інші заходи. Всі необхідні відомості про ДВНЗ «ПНУ імені Василя Стефаника» для здобувачів ВО зібрано у Студентському путівнику <https://u.to/AhTpFw>

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Програмне забезпечення у комп'ютерних класах не повністю відповідає робочим програмам дисциплін, які викладаються на ОП «Дизайн одягу». Доступність навчальних приміщень для маломобільних груп населення є обмеженою. Серед відповідей на запитання про задоволеність умовами освітнього середовища в онлайн-опитуванні здобувачів ВО, проведеному експертною групою, прозвучали окремі скарги на умови в гуртожитку, а також на застарілість обладнання та недостатню площу в окремих аудиторіях Навчально-наукового Інституту мистецтв, на що кафедри варто звернути увагу.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Матеріально-технічна база ДВНЗ «ПНУ імені Василя Стефаника», безпечність освітнього середовища, процедури протидії корупції та вирішення конфліктних ситуацій, рівень освітньої, організаційної, консультаційної та соціальної підтримки здобувачів ВО за ОП «Дизайн одягу», в основному, відповідають критерію 7, а окремі недоліки, які є – несуттєві.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

У закладі вищої освіти розроблення, затвердження, моніторинг та періодичний перегляд ОП «Дизайн одягу» регулюється такими документами: <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/09/Положення-групи-проектні-забезпечення.pdf>, https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2020/02/polozhennya_op.pdf, <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/10/Положення-ВСЗЯ.pdf>. Відповідно до цих положень, ОП оновлюють щорічно у складових структурних компонентах, окрім цілей та програмних результатів навчання. Діючу програму, переглядають не менше 1 разу у терміни її дії. Експертною групою проаналізовано ОП «Дизайн одягу», що була представлена ЗВО за минулі роки, що засвідчує реальні факти її перегляду й модернізації. Такі факти пов'язані з затвердженням Стандартом вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, галузі знань 02 «Культура і мистецтво» за спеціальністю 022 «Дизайн», <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/022-dizaynbakalavr.pdf>, що безпосередньо мають значення до ОП «Дизайн одягу», де представлено якісні і кількісні зміни, засвідченням чого є протоколи засідань кафедри, результати опитувань здобувачів вищої освіти.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Варто відмітити, що в університеті діє студентське самоврядування – студентський сенат <https://senat.pnu.edu.ua/>. При зустрічі зі здобувачами вищої освіти ОП «Дизайн одягу», а також з членами студентського сенату було з'ясовано, що їх пропозиції та побажання були враховані щодо якості освітнього процесу, потреб та особливостей регіонального спектру. У процесі інтерв'ювання та он-лайн опитування здобувачів вищої освіти експертна група з'ясувала, що розширено перелік дисциплін вільного вибору для студентів, про що свідчать представлені заяви про вибір дисциплін. У результаті спілкування зі здобувачами вищої освіти визначено, що вони знають про можливість внесення пропозицій щодо вдосконалення ОП «Дизайн одягу».

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

За ініціативи кафедри дизайну і теорії мистецтва створена взаємодія з роботодавцями, що носить серйозний та постійний характер. Партнерами ОП «Дизайн одягу» є низка дизайнерських фірм та агенцій, проектних компаній, салонів одягу, ательє, відділів дизайну на підприємствах, організаціях і установах; відділах дизайну в закладах соціально-культурної сфери, про що свідчать наявні угоди про активну співпрацю (оригінали угод та договорів – на кафедрі; скан-копії на сайті за посиланням: <https://kditm.pnu.edu.ua/положення-про-організацію-та-проведе/>). При особистій зустрічі з роботодавцями з'ясовано, що проводяться консультації навчально-виробничого спрямування. На публічні захисти бакалаврських проектів здобувачів ОП «Дизайн одягу» запрошуються роботодавці. У ході спілкування експертна група зрозуміла, що найактивніша співпраця відбувається під час проходження здобувачами вищої освіти виробничої практики, доказовим результатом є представлені фотосвітлини, що подано на сайті за посиланням: <https://kditm.pnu.edu.ua/фото-відео-звіт/>. При зустрічі з представниками роботодавців експертною групою з'ясовано, що співпраця існує, але щодо пропозиції оновлення структурних елементів та змістового наповнення ОП «Дизайн одягу» не було від університету. Роботодавцями надані відгуки про дизайн-діяльність здобувачів вищої освіти під час виробничої практики, але вони не містять конкретних побажань та пропозицій щодо змісту та якості ОП «Дизайн одягу».

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

При особистих зустрічах з викладачами та випускниками, з виявлено що зв'язок з випускниками, як правило, підтримується через особисті контакти професорсько-викладацького складу кафедри дизайну і теорії мистецтва. Взаємозв'язок між випускниками ОП «Дизайн одягу» та ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» наявний. Доказом того є створена загальнодоступна група у мережі Facebook (<https://www.facebook.com/groups/207156239757437/?ref=bookmarks>) Кожен здобувач вищої освіти має можливість спілкуватися з випускниками, ознайомитися з їх досягненнями. Окрім того, інформація (відео-сюжети) про випускників ОП «Дизайн одягу» представлена на офіційній сторінці кафедри дизайну і теорії мистецтва за посиланням: <https://kditm.pnu.edu.ua/випускники-кафедри/>. Професорсько-викладацький склад кафедри часто організовує зустрічі з випускниками та здобувачами вищої освіти ОП «Дизайн одягу». Більшість випускників ОП «Дизайн одягу» є й роботодавцями для сучасної студентської молоді у галузі дизайну.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

У процесі акредитаційної експертизи виявлено, що система забезпечення якості ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» передбачено низкою документів (<https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/>), зокрема: Положення про моніторинг якості рівня знань здобувачів вищої освіти (02.03.2016, №43-АГП); Положення про порядок навчання студентів за індивідуальним графіком у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №768 від 04.12.2014; внесено зміни наказом №628 від 25.09.2019 р.); Положення про дистанційну форму навчання (2018 р.), а також Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (2018 р.) (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/10/Положення-ВСЗЯ.pdf>). У процесі зустрічей з представниками ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» недоліків в освітній програмі та в освітній діяльності не виявлено. Офіційних скарг щодо провадження освітньої діяльності за освітніми програмами закладу вищої освіти не представлено.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Попередніх акредитаційних експертиз за ОП «Дизайн одягу» не проводилось, але при формуванні програми гарант та професорсько-викладацький склад користувалися пропозиціями Стандарту вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, галузі знань 02 «Культура і мистецтво» за спеціальністю 022 «Дизайн», <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/022-dizaynbakalavr.pdf> , а також висновками, рішеннями, зауваженнями та рекомендаціями експертизи ОП «Дизайн» спеціальності 022 «Дизайн» другого (магістерського) рівня. У процесі спілкування з гарантом та керівництвом ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» зазначимо, що заходи з реалізації рекомендацій експертів, галузевих експертних рад та Національного агентства щодо вдосконалення внутрішньої системи якості освіти використовуються та впроваджуються в ОП «Дизайн одягу»

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

У процесі зустрічей експертною групою з гарантом, академічним персоналом, здобувачами вищої освіти, керівником та менеджментом ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» виявлено, що здійснюються заходи, спрямовані на розбудову системи розвитку ОП «Дизайн одягу», підвищення якості вищої освіти, відповідно до вимог сьогодення. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що відображується в ОП «Дизайн одягу», навчальному плані, робочих програм навчальних дисциплін щодо їх відповідності насамперед вимогам ринку праці, потребам здобувачів вищої освіти тощо. Заклад вищої освіти прагне до підвищення культури якості через систему управління якістю університету, що запропонована на сайті за посиланням: <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/pages/scheme-suyau-fullpage.html>

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Наявність чітко структурованої системи управління якістю університету <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/pages/scheme-suyau-fullpage.html> Співпраця з роботодавцями в даному контексті є вагомою та стабільною, має професійне практичне значення.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Багато до групи розробників ОП «Дизайн одягу» ще активніше долучати здобувачів вищої освіти. Студенти мають бути повноцінними партнерами. У перспективі варто в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» створити кар'єрний центр з працевлаштування випускників ОП «Дизайн одягу», що розширить можливості навчання та працевлаштування студентської молоді.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Освітня програма «Дизайн середовища» відповідає принципу урахування концепту «якості освіти», позиції стейкхолдерів, дотримується поетапно усіх процедур розробки, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду і колективного обговорення. Критерій має інноваційний характер й відповідає визначеним університетом нормам та вимогам.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визначено чіткі, зрозумілі правила і процедури для регулювання прав та обов'язків всіх учасників освітнього процесу у ЗВО: 1. Статут ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (№02125266) <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/02/statut.pdf2>. Положення про принципи діяльності навчально-наукових підрозділів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» <https://pnu.edu.ua/документи/3>. Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/09/положення-про-запобігання-плагіату-у-ДВНЗПрикарпатський-національний-університет-імені-Василя-Стефаника.pdf4>. Положення про порядок реалізації здобувачами вищої освіти ДВНЗ права на вільний вибір дисциплін <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/04/Polozhennia-pro-poriadok-realizatsii-zdobuvachamy-vyshchoi-osvity-DVNZ-Prykarpatskyi-natsionalnyi-universytet-imeni-V-Stefanika.pdf5>. Положення про Комісію з питань етики та академічної чесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» <https://nauka.pnu.edu.ua/положення/6>. Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» [https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/Всі документи є у вільному доступі на офіційному веб-сайті ЗВО https://pnu.edu.ua/документи/та у студентському путівнику університету https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/Студентський_путівник_2019-20-23.01.2020.pdf](https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/Всі_документи_є_у_вільному_доступі_на_офіційному_веб-сайті_ЗВО_https://pnu.edu.ua/документи/та_у_студентському_путівнику_університету_https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/Студентський_путівник_2019-20-23.01.2020.pdf)

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Проект ОП «Дизайн одягу» оприлюднено на сторінці навчально-методичного відділу https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2020/03/022-Proekt-dyzayn-odjagu_bak.pdf Проте на сайті немає таблиці пропозицій, яка публікується протягом 1 тижня після закінчення громадських обговорень.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

На сторінці навчально-методичного відділу оприлюднено всю необхідну інформацію стосовно ОП «Дизайн одягу»: освітню програму, навчальний план, пояснювальну записку (кожен файл послідовно містить інформацію за 2016 та 2019 рр.), а також відомості про кадрове, матеріально-технічне, навчально-методичне та інформаційне забезпечення та зведені відомості. <https://nmv.pnu.edu.ua/bakalavrat/022->

дизайн-одягу/Також на сторінці кафедри дизайну та теорії мистецтва представлені силабуси до навчальних дисциплін. <https://kditm.pnu.edu.ua/%d0%b4%d0%b8%d0%b7%d0%b0%d0%b9%d0%bd-%d0%be%d0%b4%d1%8f%d0%b3%d1%83-3/>Вважаємо, що обсягу наданої інформації достатньо для інформування всіх стейкхолдерів.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Чіткі і зрозумілі правила та процедури, які регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу послідовно та доступно викладено у відповідних положеннях, Статуті та Кодексі честі ДВНЗ «ПНУ імені Василя Стефаника». Всі вони є у відкритому доступі на сайті ЗВО на сторінках різних його підрозділів. Також оприлюднено проект ОП «Дизайн одягу» і всі необхідні компоненти даної освітньої програми, необхідні для детального ознайомлення з нею всіх стейкхолдерів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

На сайті ДВНЗ немає таблиці пропозицій щодо проекту ОП «Дизайн одягу». Пошук необхідних положень і документів університету інколи може бути утруднений складною структурою сайту. Рекомендуємо спростити систему навігації на сайті: зробити простішим перехід з головної сторінки сайту до різних його підрозділів або розробити мапу сайту.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

ОП «Дизайн одягу» загалом відповідає Критерію 9. Зокрема відповідність підкритерію 9.3 можна назвати навіть взірцевою. Також наявні чіткі і зрозумілі документи, які регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу (підкритерій 9.1). Проте в даній освітній програмі відсутні таблиці пропозицій щодо проекту, що є недоліком. Але зважаючи на загальний потенціал освітньої програми та бажання ЗВО та розробників програми прислуховуватися до сторонньої думки і працювати над покращенням, а також загальні тенденції врахування в ОП 2019 року побажань роботодавців, випускників та студентів, вважаємо, що цей недолік, в даному випадку, не є суттєвим.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	A
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	Анкетування з якості освіти-1.pdf	e8bGyt2slZXbms6Kzud6uFPogD6j1tb1wmuLUBhHCVs=

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Цимбалюк Олена Костянтинівна

Члени експертної групи

Колесник Наталія Євгенівна

Маслак Володимир Іванович

Гориславець Анастасія Володимирівна

Савченко Олена Віталіївна